

er hela landet mässelaff. Detta gruv-
våg övade förför under hela nov-
ember - månader såsom lika
starkt, varigenom ganska många olyc-
kor och sjöskador har på landet tim-
na...

och i själva rotmånaden är 1778 —
det var den 17 augusti — föll i Ålskog
socken ett grusligt laggt snösk som
varholer, slog pinstron, sönder och
skändde grödan, humla och fröslår-
frukten, allstades där det frångick.
Hagben lågo omslötade över 20 dyg-
nets, såsom det heter i rapporten.

Samma dag i rotmånaden, ehuru det
var år 1864, inträffade i Gothems sock-
nen ett våldsamt skydrag, som efter en
stark åskknall, följt av svart rök och
övanligt don under häftigt regn an-
stälde stor förorelse, i synnerhet vid
Fredvalfs hemman en kvarts mil från
havsstranden, Stora träd kullsviktades
och spilttrades, hustrak avlyftes, gårdes-
gårdar och gröda bortspades m. m.
Även människoliv voro i fara.

Rotmånaden år 1766 höjdes också på
sitt lilla fenomen här på Gotland,
slöffen var — heter det — vid lång-
varig och stilla nord- och nordostlig

Rotmånadsunder och annat sällsamt som hänt på Gotland.

Nu äro vi mitt uppe i rotmånaden,
då alla möjliga och omöjliga under
inträffa. Så har det varit i längliga
tider.

Även förr i tiden hända alltså märk-
liga ting och det får roden inte bara
i rotmånaden utan när som helst på
året. Låt oss titta i några gamla offi-
ciella rapporter från det gotländska
prästerskapet!

Vi kunna ju börja med en «hönssunger»
som i juli 1752 utbräcktes i Valls präst-
gård; den «hade 4 fötter och 2 näs,
vilka stul på kors om varandra». Men
det stackars kräket levde bara några
timmar.

Ännu sällsammare var väl den händ-
else, som inträffade på Fåro år 1753,
då en katta, som följt med en liten
hund, födde en levande grå kattunge

och till många under uppynt av ljock
rök, som lycktes hava stark jordukt.
Spöfarande hade också på havet varit
besvärade av samma rök eller dimma.
Man gissade, att den härrörde av skog-
eldar i Finland, varom underrättelse
inläppl, och de åderige vilja påminna
sig, att även sådan rök varit 1718, då
ryssen härjade i Finland och «skoggrö-
den».

År 1792 inberättade kyrkoherden i
Sjundeby, att han vid Sixarve å i an-
nuxforsamlingen Viekloft «sett en väder-
virvel upprecks i luften små stenar,
kavlor och jord». Detta hade pågått en
lång timmes tid, svarunder han ock
hört en smäll, såsom ett starkt bövs-
skott.

Åskan kunde ibland ställa till en del
olyckor på Gotland, såsom exempelvis
i slutet av juli 1752, då den slog ned
i Alva kyrka under gudstjänsten. Stör-
re delen av kyrktornet sönderspilttra-
des. «I jingelden tänkte perken och
avvaddade huvudhåret för pastor, som
då förrättade ämbetet i predikstolen;
kyrkan upplylldes av rök och svavel-
lukt; menigheten vart häpen och gav
sig jätterriska. Två man måste av-
därade bäras ut ur kyrkan, såsom
husten som blev besattmen, och den

En tacks i Hovens socken utmärkte
sig år 1762 genom att föda en barn
av vilka dock blott två voro vid liv.

Även i människornas värld kunde
underliga ting hända. Så föddes år
1751 i Garda en pojke, som inte hade
ögon överläpp och med snåsan injun-
ken i munnen. Han slapp emellertid
att leva mera än några dagar. År
1750 föddes i Västby en gosse nästan utan
armar. «Den högra armen var ej lång,
re än till örnågen, med några små
vårtor såsom tecken till fingrar. Av
den vänstra syntes en liten stump, med
även dylika vårtor.»

Egenomslutet av andra slag in-
rapporterades också av det gotländska
prästerskapet. I juli 1754 blev man i Burs
lag och Steniga socknar varse om orolig
myrkenhet av ovanliga maskars på en
viss del av skogen där i nejden. De
voro stora som kälmaskar, hade 8 par
fötter och dymsdelst besynnerlig fär-
dighet att, då de nedföll, krypa upp-
lägen i de högsta träd. Uppåt all högt
på träna, i synnerhet på tallarna. I
slutet av månaden slevos de genom ett
häftigt slagregn och löskedunder så
vannaktigt gjorde, att de dala föll
ned på jorden, dels förmått, brott

Sedan man stiftligen utrymt kyrkan,
sakrades kyrkoherden. Man förtade
honom till slut ligande i predikstolen,
till synes död. Han bars till präst-
gården, och efter tre kvarts timmes
upplivningsförsök, «enkannerligen med
blåsande i munnen», lyckades man få
liv i honom.

Farmarna organiseras.

Kooperativ centralorganisation med 2 millioner medlemmar.

Genom den av kongressen nyligen be-
stämde hjälpaktionen till förmån för farmar-
na har den redan förut omfattande ameri-
kanska jordbrukarkooperationen fått en
kraftig stöt framåt. Huvudmomenten i
kongressens hjälpaktioner voro ett utslag
på 500 millioner dollars och upprättandet
av en landbrukstyrelse för handhavande
av detta offentliga utslag. Vid en i da-
garna av representanter för de kooperati-
va jordbrukarsammanslutningarna hållen
kongress har bildats en riksomfattande
kooperativ centralorganisation, som kunde

öfversamma på kvistarna, sittandes
där förtrökade. Svin kreaturen Åto-
dem med stor begärelse, såväl levande
lag var utav dem». Även det påföljande
året, 1755, visade sig dessa kryg ehuru
de inte så talrikt. De träd, i vilka de
härjade året förut, voro nu «utgångna
och förtrökade».

I en rapport från Västby år 1775 an-
märkas, att väderlekken i september var
så blöd, att den «lockade en rikupa ut
den 21 sept. giva en svärm».

En intressant ljud gjordes somma-
ren 1800 i en ång på Fåro, där man
patrullade som mycket var och sållyst
ett kallad typpsphils fastigaste, back-
fagna, som av lindt blivit funnen en-
dast på Stora Karlby, där den numera
går förlorad.

Frammet rotmånaders året år 1777,
närmare bestämt den 30 augusti kl. 4
och 5, syntes 2-ne osvårsliga på klara
himmelens, ständande för och efter
olika alldeles med utrygna stora ringar,
vilka alldeles liknade regnbågen både
till skapad och färg, varandes som
låg med ryggen mot varandra, som-
ligt dubbla övre varandra, andra åter
såsom den övre och den andra. Ingen
såsom på himmelen. Härpå följde en
stark svårkaststorm.

En del om övande kan nämnas att
undern mellan den 14 och 16 november
1774 inträffade på Gotland ett så kallat
ögl utsvär med häftigt storm och
svell, så som lika i sammanhängande
saka varit. Övdröf förtälld de följ-
ande ord: «Alla vägar blevo
utkastade till kommunikatoren smellan
svägen och landet avskuren, och den
19 nov. blev nästan i alla sammankyrkan

bara med en medlemstiffra av omkring
två millioner, d. v. s. tredjedelen av För-
sta rikets hela farmarkår.

Kongressen var även ut andra synpunk-
ter, synnerligen samringsvärd. För
första gången i landets historia satto här
hänkade öfversamma för överläggning om
gemensamma angelägenheter representan-
ter för den stora nationens samtliga jord-
bruksgrenar från bomullsöflarna i söder
till korn- och havreddarna i norr. Redan
har man härjat elaktarna, vilka verkning-
er denna ekonomiskt behöfvsfulla händ-
else kan få även för det politiska livet.
Man frågar sig, huruvida farmarna i Sö-
dern och Västran, där de nu börjat tänka
lika, också skola röra lika. Denna fråga
torde dock vara för litigt väckt.

I kongressen deltog även chefen för den
nyföretade landbrukstyrelsen, som äke-
vid för första gången utvecklade de prin-
ciper, efter vilka styrelsen kommer att
arbeta. Som en sammankommit fram-
höll han, att styrelsens uppgift vare att
hjälpa farmarna till självhjelp, d. v. s.
att upprätta och organisera en öfverallt
landbrukarkooperation. Önskan till det
amerikanska jordbruket öftra barn voro
enligt hans mening, att jordbruket hade
framträtt som ledande i företaget under
det att industrien var uppgående.

Även ut på detta område skapa jämstäl-
lighet mellan jordbruk och industri. Det
stora utslag, som kongressen ställt till
landbrukstyrelsens förfogande, skulle
kunna till användning just för att fram-
ja detta mål.